

MINIMÁLNÍ
PREVENTIVNÍ
PROGRAM

*Základní škola a Mateřská škola
Malá Hraštice, okres Příbram*

Č.j. ZSMH/155/2025

Projednáno ped.radou dne: 28.8.2025

B.1.17./A10

Úvod

V České republice je problematika rizikového chování u dětí celospolečenským problémem. Sociálně negativní jevy se dotýkají stále mladších dětí. Děti, které navštěvují základní školu, patří mezi ohrožené skupiny, proto je nutné zahájit primární prevenci co nejdříve, tedy již na 1. stupni základní školy.

S dětmi je nutné systematicky pracovat, poskytovat jim informace odpovídající jejich věku, naslouchat jejich problémům. Volit vhodné formy i metody práce.

Proto se na naší škole každoročně připravuje a realizuje program primární prevence rizikového chování (MPP). Tento program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28.

MPP po schválení je závazným dokumentem školy. Pravidelně se sleduje jeho plnění a následně se vyhodnocuje. Závěry hodnocení jsou odrazovým můstkem pro tvorbu MPP na další školní rok. MPP podléhá kontrole České školní inspekce.

1. Základní údaje o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola a Mateřská škola Malá Hraštice, okres Příbram Malá Hraštice 57, 262030 Nový Knín
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Irena Hrabáková
Telefon na ředitele	318 581 621
E-mail na ředitele	skolahrastice@centrum.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Jolana Průšová		
Telefon	318 581 621		
E-mail	jolana.prusova@skolahrastice.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ne
Realizátor vzdělávání			

Jméno výchovného poradce	Mgr. Blanka Schovánková		
Telefon	318 581 621		
E-mail	blanka.schovankova@skolahrastice.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ne
Realizátor vzdělávání			

Jméno školního psychologa	-		
Telefon	-		
E-mail	-		

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň	3	45	7
ZŠ - II.stupeň	-	-	-
Víceleté gymnázium	-	-	-
4leté gymnázium	-	-	-
SŠ – ostatní	-	-	-
Celkem pedagogů na škole*	-	-	7 (z toho 2 asistenti pedagoga)

2. Charakteristika školy

Základní a Mateřská škola v Malé Hraštici se nachází na území okresu Příbram.. Dělí se na dvě části: Velká a Malá Hraštice.

Školní pracovní tým se skládá z 7 zaměstnanců. Řadu změn zaznamenalo celkové vybavení školy. Můžeme hovořit o modernizaci nejen uvnitř školy, ale i navenek.. Třídy jsou vybaveny moderním nábytkem, interaktivními tabulemi, počítači, notebooky a tablety. Žáci mají ve třídě dostatek prostoru na celkové vyžití. Sborovna či ředitelna je též vybavena moderním nábytkem s mnoha vzdělávacími pomůckami sloužících k aktivnímu a zajímavému vyučování.

Preventivní programy pro žáky naší školy jsou dlouhodobě realizovány ve spolupráci s Pedagogicko – psychologickou poradnou v Příbrami a Obecním úřadem v Malé Hraštici.

Do práce školy v oblasti prevence rizikového chování dětí jsou zapojovány i rodiče, zejména formou besed na třídních schůzkách. V tomto smyslu se také daří spolupráce se školskou radou.

Za podstatné považujeme otevřený vztah mezi učiteli a žáky. Ve smyslu prevence negativních jevů jsou nejdůležitější zjištění třídního učitele, důvěra žáka k učiteli, k metodikovi prevence, k výchovnému poradci, ale i k vedení školy.

Ve smyslu posílení pozitivní atmosféry v třídních kolektivech a upevnění důvěry žáka v třídního učitele se dlouhodobě osvědčily výlety, exkurze, společná vystoupení, např. besídky, projekty apod.

3. Analýza situace z hlediska rizikového chování

Děti dle podaných informací, tráví hodně volného času před obrazovkou počítače hraním her nebo využívají mobilní telefony. Problematiku rizikového chování zařazujeme pravidelně do výuky, dále i do školních a mimoškolních aktivit organizovaných školou. (projekty, besedy, přednášky, výlety, kroužky, ...).

Silné stránky:

- zapojení žáků do mimoškolních aktivit, kroužky
- dobrá spolupráce s rodiči na společných akcích – jarmark, zahradní slavnost
- dostupnost akcí s preventivní tematikou

Slabé stránky:

- školní psychologická pomoc

4. Cíle prevence na naší škole

Cíl:	Zlepšení vztahu mezi spolužáky, posílení zodpovědnosti žáků a kázně ve třídě.
Ukazatele dosažení cíle:	Koheze třídních kolektivů
Zdůvodnění cíle:	Prevence šikany
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Prevence rizikového chování žáků

Cíl:	Posílení vědomí o tom, co je bezpečí, jak se bezpečně chovat v oblasti zdraví, sexuálního obtěžování, obtěžování od cizích lidí.
Ukazatele dosažení cíle:	Bezpečné chování žáků v různých životních situacích.
Zdůvodnění cíle:	Předcházení kyberšikaně
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Právní vědomí žáků. Správná hodnotová orientace žáků a sebepoznání.

Cíl:	Zlepšení vzájemných vztahů v třídním kolektivu.
Ukazatele dosažení cíle:	Pozitivní pracovní prostředí jak pro žáky, tak pro pedagogy.
Zdůvodnění cíle:	Prevence nežádoucích výchovných i výukových problémů.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Posilování pozitivního školního prostředí.

Cíl:	Budování spolupracujících kolektivů I. stupeň ZŠ
Ukazatele dosažení cíle:	Bezproblémové vztahové prostředí.
Zdůvodnění cíle:	Atmosféra bezpečí ve třídě a důvěra v třídního učitele.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Posilování pozitivního školního prostředí.

Cíl:	Ochrana zdraví před škodlivými účinky návykových látek
Ukazatele dosažení cíle:	Prevence rizikového chování žáků
Zdůvodnění cíle:	Prevence kouření a pití alkoholu
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Rozšiřování spolupráce s dalšími institucemi a úřady Vytváření nových vlastních programů v oblasti primární prevence Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence kouření a pití alkoholu

4.1. Stanovení cílů MPP pro školní rok 2025/2026

Vytyčení cílů

U žáků 1. – 5. ročníku se zaměříme především na:

- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci zdravého životního stylu
- sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami, nebezpečí drog
- sdělení základních informací – bezpečnost v kyberprostoru
- sdělení základních informací – nebezpečí kontaktu s cizí osobou
- základy etické a právní výchovy, práva a povinnosti dítěte

- všestranný rozvoj osobnosti žáka zvyšování zdravého sebevědomí žáků, výchova k vyjádření vlastního názoru, umění říci „ne“
- zaměření pozornosti na včasné odhalování poruch učení a chování
- soustředěnost na včasné diagnostikování sociálně patologických problémů ve třídních kolektivech
- nabídka volnočasových aktivit
- ekologická a dopravní výchova
- rozpoznání a zajištění včasné intervence v případech týrání a zneužívání dětí, domácího násilí, ohrožování mravní výchovy dětí a mládeže a poruch příjmu potravy

Cílové skupiny

- **Žáci**
 - žáci 1. - 5. ročníku základní školy
 - zvláštní přihlídnutí k dětem ze sociálně slabého a málo podnětného rodinného prostředí a k dětem se slabším prospěchem
 - pozornost dětem s poruchami učení a chování
 - pozornost dětem, které by se mohly stát obětí šikany
- **Pedagogický sbor**
 - třídní učitelé
 - všichni pedagogové školy
- **Rodiče žáků**
 - všichni rodiče žáků 1. - 5. ročníku
 - individuální přístup k rodičům dětí, u kterých bylo zjištěno rizikové chování (agresivita, vandalismus, krádeže, drobné podvody, kouření, zárodky šikany)
 - nabídka besed s odborníky (rizikové chování dětí, šikana, kyberšikana)

Cíle školní prevence na 1. stupni

Cílem primární prevence na 1. stupni naší základní školy je zvýšení odolnosti dětí vůči rizikovým jevům, výchova ke zdravému životnímu stylu, vytvoření bezpečného prostředí pro žáky.

- **Dlouhodobé cíle:**
 - zajistit bezproblémový přechod dětí z mateřské školy na základní školu, dále pak na II. stupeň ZŠ
 - stálé zlepšování spolupráce s rodiči
 - rozšiřování spolupráce s dalšími institucemi a úřady
 - vytváření nových vlastních programů v oblasti primární prevence další
 - vzdělávání pedagogů v oblasti prevence
 - navozování bezpečného prostředí ve škole, zvyšování důvěry žáků

- zvyšování prezentace úspěchů v oblasti primární prevence v oblastních médiích a na stránkách školy
- **Střednědobé cíle:**
 - společné akce, výlety, návštěvy,
 - rozšiřování dalšího vzdělávání a informovanosti pedagogických pracovníků v oblasti prevence
 - vytváření nových pracovních materiálů v oblasti prevence pro pedagogy
 - společné školní i mimoškolní aktivity rodiče – žáci - učitel, s cílem formování zdravé osobnosti žáka a zdravého třídního kolektivu
- **Krátkodobé cíle:**
 - aktivní zapojení rodičů žáků do akcí školy
 - na základě průzkumu ve třídách zajistit konkrétní besedy, přednášky, promítání
 - podporovat a rozšiřovat mezitřídní spolupráci, konkrétní společné projekty a akce
 - vytvoření zážitkových hodin a dalších aktivit s tématy prevence rizikového chování, začleňování do výuky
 - práce se třídou
 - podporovat aktivity vhodného využití volného času dětí
 - řešit společně s výchovným poradcem a vedením školy aktuální problémové situace v oblasti rizikového chování
 - vytváření informačních materiálů a předávání rodičům prostřednictvím třídních učitelů

4.2. Konkrétní cíle v podobě znalostních kompetencí žáků:

1.ročník

Prvouka, český jazyk, tělesná výchova - Chování lidí, vyjádření svého názoru a zásady správné komunikace, péče o zdraví, režim dne, zdravá výživa, lidské tělo, hygiena, osobní bezpečí, třídní pravidla, vztahy ve třídě, prevence kouření, zásady chování s cizí osobou.

2.ročník

Prvouka, český jazyk, tělesná výchova - Chování lidí, péče o zdraví, zdravá výživa, lidské tělo, nemoc a úraz, hygiena a čistota, zdravý životní styl, prevence pití alkoholu a užívání drog, osobní bezpečí, pozitivní hodnocení sebe sama, prevence šikany, empatie, vyjadřování citů, prosociální chování.

3.ročník:

Prvouka, český jazyk, tělesná výchova - Chování lidí, péče o zdraví, zdravá výživa, lidské tělo, nemoc a úraz, hygiena a čistota, zdravý životní styl, prevence pití alkoholu a užívání drog, osobní bezpečí, pozitivní hodnocení sebe sama, prevence šikany, empatie, vyjadřování citů, prosociální chování, právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů.

4.ročník

Přírodověda, český jazyk, tělesná výchova, vlastivěda - Vytváření pravidel pro soužití ve třídě, řešení modelových situací při komunikaci a spolupráci, konflikty- jejich řešení, umění říci ne, asertivní chování, umění odpouštět, ustoupit, kompromis, sexuální chování, zneužívání, linky důvěry, krizová centra, prevence zneužívání návykových látek, adresy a telefonní čísla odborných služeb, osobní bezpečí – práce policie, pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti, práva a povinnosti dítěte, pomoc v problematických situacích, právní ochrana občanů a majetku, relaxace, prevence kyberšikany, zdravý životní styl, základy sexuální výchovy.

5.ročník

Přírodověda, český jazyk, tělesná výchova, vlastivěda a informatika - Výživa a zdraví, nemoci, osobní hygiena, režim dne, zdravý životní styl, základy rodinné a sexuální výchovy, prevence užívání návykových látek a rizika jejich zneužívání, osobní bezpečí – krizové situace- šikanování, kyberšikana, kontakt s dealerem, dětská krizová centra, asertivní chování, konflikt - řešení, bezpečí v rodině, kladení otázek - správná komunikace, mezilidské vztahy.

5. Řízení a realizace aktivit

Ředitelka školy

- řídí a participuje předcházení vzniku rizikového chování na škole
- odpovídá za podporu, vytváření a realizaci minimálního preventivního programu
- zabezpečuje realizaci a řídí poskytování poradenských služeb na škole
- podílí se na řešení aktuálních problémů, které souvisejí s výskytem rizikového chování ve škole
- jmenuje školní metodiky prevence
- podporuje spolupráci školních metodiků prevence, výchovného poradce, školního speciálního pedagoga, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků při přípravě, realizaci a vyhodnocování MPP

Školní metodik prevence pro 1. stupeň

- koordinuje přípravu a realizaci preventivního programu školy na 1. stupni
- je součástí poradenského pracoviště školy, spolupracuje s ostatními odborníky poradenského centra
- koordinuje a spolupodílí se na realizaci aktivit celé školy v oblasti prevence rizikového chování
- metodicky vede pedagogické pracovníky školy na 1. stupni v oblasti prevence rizikového chování
- vyhledává a doporučuje pedagogickým pracovníkům 1. stupně další vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování
- koordinuje spolupráci s dalšími institucemi a pracovišti v oblasti prevence rizikového chování
- komunikuje s žáky školy, jejich rodiči a ostatními pedagogickými pracovníky školy, konzultuje problémy, případně předává kontakty na další odborníky

- monitoruje žáky s rizikovým chováním
- úzce spolupracuje s třídními učiteli na zachycování varovných signálů souvisejících s problematikou rizikového chování
- v případě akutního výskytu rizikového chování konzultuje s poradenským pracovištěm školy a případně kontaktuje odpovídající odborné pracoviště
- vede písemné záznamy, které dokládají rozsah a obsah činnosti ŠMP a také navržená a realizovaná opatření
- předává odborné informace o problematice rizikového chování pedagogickým pracovníkům školy
- vede a aktualizuje databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování
- aktualizuje a doplňuje webovou stránku školy věnovanou problematice prevence rizikového chování
- vede knihovnu a další materiály týkající se prevence na škole

Třídní učitel na 1. stupni

- hraje stěžejní úlohu při naplňování minimálního preventivního programu
- vytváří pozitivní atmosféru ve třídě
- motivuje děti k vytváření a dodržování pravidel ve třídě v souladu se školním řádem
- vede třídnické hodiny
- spolupracuje úzce se ŠMP, sleduje vztahy dětí ve třídě, zachycuje varovné signály rizikového chování
- podporuje rozvoj pozitivních sociálních vztahů mezi žáky třídy
- je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků má přehled a vede si záznam o osobnostních zvláštnotech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí

Pedagogové

- všichni učitelé začleňují témata prevence do výuky (viz ŠVP)
- zaměřují se na rozvoj kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností dle jejich věku
- vyskytlé problémy či nejasnosti z oblasti prevence konzultují se školní metodičkou prevence

6. Specifická prevence

Název programu	Práce se třídou
Typ programu	Zlepšení vztahů mezi spolužáky, posílení zodpovědnosti žáků a kázně ve třídě.
Stručná charakteristika programu	Diskuse o daných tématech, kruh důvěry, hry zaměřené na posílení vztahů mezi spolužáky.

Realizátor	Mgr. Irena Hrabáková, Mgr. Jolana Průšová, Mgr. Blanka Schovánková, Mgr. Klára Šedivá
Cílová skupina	Žáci 1. – 5. třídy
Počet žáků v programu	45
Počet hodin programu	Průběžně (dle potřeby)
Návaznost programu na cíle MPP	Prevence šikany. Zlepšení vztahů mezi spolužáky. Bezpečné chování žáků v různých životních situacích. Atmosféra bezpečí ve třídě a důvěra v třídního učitele. Posilování pozitivního školního prostředí.
Ukazatele úspěšnosti	Aktivní zapojení všech žáků, příspěvky do diskuse, pohybové zapojení všech žáků.
Termín	1. 9. 2025 – červen 2026
Zodpovědná osoba	Mgr. Jolana Průšová

7 . Tématické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
1.-5. roč.	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Prevence šikany Prevence záškoláctví	průběžně	Vyučující českému jazyku
1.-5. roč.	Prvouka Přírodověda Vlastivěda	Člověk a společnost Člověk a jeho svět	Bezpečné chování na ulici Prevence šikany Prevence záškoláctví Prevence kouření, alkoholu Homofobie Extremismus Vandalismus	průběžně	Vyučující prvouce
1.-5. roč.	Tělesná výchova	Člověk a zdraví	Zdravý životní styl Poruchy	průběžně	Vyučující tělesné výchově

			příjmu potravy		
4. -5. roč.	Informatika	Informační a komunikační technologie	Kyberšikana	průběžně	Vyučující informatice
1.-5. roč.	Výtvarná výchova Hudební výchova	Umění a kultura	Zdravý životní styl Prevence šikany Bezpečné chování na ulici		Vyučující výtvarné a hudební výchově

8. Evaluace

Při hodnocení PP jsou v naší škole využívány kvalitativní (např. posouzení úspěšnosti v dosažení stanovených cílů u jednotlivých programů) i kvantitativní (např. počet realizovaných akcí, počet účastníků se žáků...) ukazatele. Dalšími možnostmi měření efektivity MPP jsou na naší škole:

- neformální rozhovory se žáky i učiteli
- hodnotící dotazníky k jednotlivým pořádaným akcím, které vyhodnocujeme pro potřeby školy i pro potřeby pořádajících organizací, reagujeme na výsledky změnami programů
- sledování chování žáků ve vyučovacích hodinách i na školních výletech či akcích školy mimo její budovu
- výtvarné práce, slohové práce
- schránka důvěry
- získávání informací od rodičů a široké veřejnosti o chování žáků mimo školu
- v závěru školního roku zhodnocení MPP školním metodikem prevence
- průběžná kontrola vedením školy

8. 1. Evaluace

a) Kvalitativní hodnocení

Prevence na naší škole zahrnuje tyto oblasti:

- bezpečné chování dětí na ulici (i v souvislosti s jejich ohrožením neznámými lidmi)
- záškoláctví
- šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování
- rasismus a intolerance

Realizace prevence je prováděna těmito formami:

1. Systémové zavádění výchovy ke zdravému životnímu stylu, zejména v přírodovědě.
2. Vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času.
3. Besedy žáků dle Minimálního preventivního programu.
4. Spolupráce s rodiči (třídní schůzky a individuální pohovory).
5. Preventivní sledování klimatu ve škole všemi pedagogy.
6. Výlety, exkurze, výročí vzniku školy.

Z našich zkušeností vyplývá, že společné výlety, exkurze apod., mají pozitivní vliv na posílení atmosféry ve třídě. Aktivity se zaměřují na rozvoj komunikačních dovedností.

Účinnost preventivního působení na žáky od 1. do 5. třídy můžeme z dlouhodobého hlediska hodnotit pozitivně.

Zamezení výskytu sociálně-patologických jevů na naší škole přičítáme kladnému působení pedagogů na žáky naší školy.

b) Kvantitativní hodnocení

I. Práce pedagogického sboru

Počet vzdělávacích aktivit	
Počet celkově proškolených pedagogů	
Počet hodin	

II. Spolupráce školy s rodiči

	<i>Počet aktivit</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Počet zúčastněných rodičů</i>
Aktivity pro rodiče v oblasti RCH – besedy třídních učitelů na třídních schůzích dle problematiky ve třídě			Dle účasti na třídních schůzkách

III. Preventivní aktivity pro žáky školy

<i>Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě</i>	<i>Počet aktivit</i>	<i>Počet žáků</i>	<i>Počet hodin přímé práce</i>
Blok primární prevence			
Pobytová akce			
Beseda			

9. Adresář organizací zabývajících se šikanou aj.

Název organizace	www stránky	telefon
Občanské sdružení proti šikaně	www.sikana.cz	
Vzdělávací institut ochrany dětí	www.detskaprava.cz	266 722 231
Prev-centrum	www.prevcentrum.cz	233 355 495
Linka bezpečí	www.linkabezpeci.cz	116 111
Rodičovská linka	pomoc@rodicovskalinka.cz	840 111 234
Policie ČR		158

Internetové odkazy

www.bkb.cz

www.drogovaporadna.cz

www.nasedite.cz

www.spondea.cz

www.prevence-info.cz

www.ztracenedite.cz

10. Seznam pomůcek a literatury

Pomůcky:

VHS – Řekni drogám NE! Výchova dětí v oblasti požární ochrany, Co je třeba vědět o sexu

DVD – Jeden svět na školách

Internet:

www.vzp.cz/rekni-drogam-ne

www.e-bezpeči.cz

www.e-besedy.cz

Literatura:

NEŠPOR, K. ALKOHOL, DROGY A VAŠE DĚTI, PRAHA 1992

SEJKOROVÁ, T. ŽIVOTNÍ STYL – ZÁVISLOST. MEDEA KULTUR

KOMUNIKACE A VÝCHOVNÁ PRÁCE SE ZNEVÝHODNĚNÝMI DĚTMI, PRAHA 2013

DROGY – POZNEJ SVÉHO NEPŘÍTELE. MEDEA KULTUR

LIKVIDAČNÍ ŽIVOTNÍ STYL. MEDEA KULTUR

Brožury:

Sexuální zneužívání

Šikana

Týrání dětí aj.

Zmíněné pomůcky využíváme jako studijní materiál, k manipulaci a vyhledávání podstatných informací, k prezentaci obrázků, k výběru vhodných témat pro výuku.

Použité zkratky:

MPP – Minimální preventivní program

RCh – Rizikové chování

SPJ – Sociálně patologické jevy

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

RVP – Rámcová vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

11. Přílohy

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

§ 3, Zakazuje se prodávat nebo podávat tabákové výrobky, bylinné výrobky určené ke kouření a elektronické cigarety osobě mladší 18 let. Zakazuje se prodávat kuřácké pomůcky osobě mladší 18 let.

§ 4, Zakazuje se dovoz, prodej a výroba potravinářských výrobků a hraček napodobujících tvar a vzhled tabákových výrobků nebo kuřáckých pomůcek.

§ 8, Zakazuje se kouřit ve veřejnosti volně přístupném vnitřním prostoru, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření, na nástupišti, v přístřešku a čekárně veřejné dopravy, v dopravním prostředku veřejné dopravy, ve zdravotnickém zařízení a v prostorech souvisejících s jeho provozem, ve škole a školském zařízení, v zařízení sociálně-právní ochrany dětí²⁾, v provozovně, kde je provozována živnost, jejímž předmětem je péče o děti do 3 let, v prostoru, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, nebo v zařízení, kde je uskutečňována mimoškolní výchova a vzdělávání, nezařazeném do rejstříku škol a školských zařízení, v prostoru dětského hřiště a sportoviště určeného převážně pro osoby mladší 18 let, ve vnitřním zábavním prostoru, jako je kino, divadlo, výstavní a koncertní síň a sportovní hala, a dále v jiném vnitřním prostoru po dobu pořádání kulturní a taneční akce. Zde se zakazuje používat i elektronické cigarety. Elektronickou cigaretou se zde rozumí výrobek, který lze použít pro užívání výparů obsahujících nikotin nebo jiných výparů (nemusí tedy obsahovat nikotin). Dále se kouření zakazuje používat ve vnitřním prostoru provozovny stravovacích služeb, s výjimkou užívání vodních dýmek, v prostoru zoologické zahrady, s výjimkou vnějších prostor, které provozovatel zoologické zahrady ke kouření vyhradí.

§ 9, Zjistí-li vlastník prostoru školy a školského zařízení porušení tohoto zákazu, je povinen osobu, která nedodržuje zákaz kouření nebo zákaz používání elektronické cigarety, vyzvat, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila. Tato osoba je povinna výzvy uposlechnout. Prostor, kde je používání elektronických cigaret zakázáno, je škola a školské zařízení (dále jen škola) povinna u vstupu označit zjevně viditelným textem informujícím o tom, že v tomto prostoru je používání elektronických cigaret zakázáno. Tento text musí být pořízen v českém jazyce černými tiskacími písmeny na bílém podkladě o velikosti písmen nejméně 1 cm.

§ 10 Prostor vyhrazený ke kouření se u vstupu označuje zjevně viditelnou grafickou značkou "Kouření povoleno"; grafická podoba značky je uvedena v příloze k zákonu.

§ 11, Zakazuje se prodávat nebo podávat alkoholické nápoje ve škole, nejde-li o prodej nebo podávání v prostoru školy a školského zařízení využívaného v rámci soustavné přípravy na budoucí povolání v oborech vzdělání se zaměřením na gastronomii, hotelnictví, zemědělství, potravinářství nebo potravinářskou chemii; v zařízení sociálně-právní ochrany dětí, v provozovně, kde je provozována živnost, jejímž předmětem je péče o děti do 3 let, v prostoru, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, nebo v zařízení, kde je uskutečňována mimoškolní výchova a vzdělávání, nezařazeném do rejstříku škol a školských zařízení; na akci určené převážně pro osoby mladší 18 let. Zákaz prodeje nebo podávání alkoholických nápojů ve škole neplatí

po dobu, kdy v ní neprobíhá vyučování nebo výchovná činnost a po kterou provozovatel školy nebo školského zařízení tento prostor poskytl pro jiné účely, než je určen. Zakazuje se prodávat nebo podávat alkoholický nápoj osobě mladší 18 let; osobě, o níž lze důvodně předpokládat, že alkoholický nápoj vzápětí požije a následně bude vykonávat činnost, při níž by vzhledem k předchozímu požití alkoholického nápoje mohla ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek; osobě zjevně ovlivněné alkoholem nebo jinou návykovou látkou.

§ 12, Zakazuje se dovoz, prodej a výroba hraček napodobujících tvar a vzhled obalu alkoholických nápojů.

§ 13 Osoba prodávající nebo podávající alkoholické nápoje musí být starší 18 let, nejde-li o osobu, u níž je tento prodej nebo podávání součástí soustavné přípravy na budoucí povolání v oborech vzdělání se zaměřením na gastronomii, hotelnictví a turismus, obchod, potravinářství nebo potravinářskou chemii.

§ 17, Obec může obecně závaznou vyhláškou zakázat kouření a zakázat používání elektronických cigaret na veřejném prostranství, které se nachází v blízkosti školy, školského zařízení nebo jiného prostoru vyhrazeného pro aktivity osob mladších 18 let.

§ 18, Osobě, která je zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a je ve stavu, v němž ohrožuje sebe nebo jinou osobu, majetek nebo veřejný pořádek, se zakazuje vstupovat a zdržovat se ... ve škole a školském zařízení, zařízení sociálně-právní ochrany dětí, v provozovně, kde je provozována živnost, jejímž předmětem je péče o děti do 3 let, v prostoru, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, nebo v zařízení, kde je uskutečňována mimoškolní výchova a vzdělávání, nezařazeném do rejstříku škol a školských zařízení, na dětském hřišti a sportovišti určeném pro osoby mladší 18 let. Zjistí-li vlastník prostoru školy a školského zařízení porušení tohoto zákazu, je povinen osobu, porušující zákaz vyzvat, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila. Tato osoba je povinna výzvy uposlechnout.

§ 19, Osoba, která vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo jiné osoby nebo poškodit majetek, nebo ve vztahu k níž jiný právní předpis stanoví zákaz požívat alkohol nebo užívat jiné návykové látky, nesmí požívat alkoholické nápoje nebo užívat jiné návykové látky při výkonu této činnosti nebo před jejím vykonáváním, a to tak, aby zajistila, že tuto činnost nebude vykonávat pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.

§ 20, Orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření je povinna se podrobit osoba, u které je důvodné podezření, že pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky vykonává nebo vykonávala činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo jiné osoby nebo poškodit majetek; která je mladší 18 let a u níž je důvodné podezření, že alkoholický nápoj požila nebo jí byl v rozporu s tímto zákonem prodán nebo podán alkoholický nápoj nebo jí byla konzumace alkoholického nápoje jinak umožněna. Pokud odborné lékařské vyšetření osoba odmítne, hledí se na ni, jako by byla pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.

§ 21 Vyzvat osobu k tomuto vyšetření může příslušník Policie ČR, strážník obecní policie, nebo zaměstnavatel.

§ 22, Orientační vyšetření může provést zaměstnavatel, odborné poskytovatel zdravotních služeb.

§ 30 Kontrolu dodržování povinností stanovených zákonem pro školy provádí Česká školní inspekce ve školách zapsaných v rejstříku škol.

§ 35, Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že např. kouří na místě, na němž je kouření zakázáno (pokuta do 5000 Kč), používá elektronickou cigaretu na místě, na němž je její používání zakázáno (5000), požije alkoholický nápoj nebo užije jinou návykovou látku, ačkoliv ví, že bude vykonávat činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo jiné osoby nebo poškodit majetek (50000), po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo jiné osoby nebo poškodit majetek (50000). Tyto správní delikty projednává Česká školní inspekce.

§ 36, Škola se dopustí správního deliktu tím, že - nevyzve osobu, která nedodrží zákaz kouření nebo používání elektronické cigarety na místě, na němž je kouření nebo používání elektronické cigarety zakázáno, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila (pokuta do 50000 Kč), - nesplní označovací povinnost grafickou značkou „Kouření zakázáno“ a text o zákazu používání elektronických cigaret (pokuta do 10000 Kč), - osobu, která je ve škole zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a je ve stavu, v němž ohrožuje sebe nebo jinou osobu, majetek nebo veřejný pořádek, nevyzve, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila (pokuta do 50000 Kč).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Č. j.: MSMT-11112/2022-2 1

CO DĚLAT, KDYŽ – INTERVENCE PEDAGOGA

Rizikové chování ve školním prostředí

Příloha č. 13 Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky

Autoři: Mgr. Adam Kulhánek Ph.D., Mgr. Jaroslav Šejvl, Ph.D. Materiál je zpracován podle právního stavu ke dni 1. února 2022.

Typ rizikového chování

Užívání tabákových výrobků a nikotinových sáčků

Východiska

Negativní následky užívání tabáku a nikotinu

Užívání tabáku je hlavní preventabilní příčinou onemocnění a předčasných úmrtí v populaci (WHO, 2017). Tabákový kouř obsahuje více než 7 000 toxických látek, z toho 70 prokázaných karcinogenů (The Tobacco Atlas, 2018). Dlouhodobé kouření zapříčiňuje až 14 typů rakoviny (Doll, Peto, Boreham, Sutherland, 2005) a významně poškozuje dýchací, oběhový, trávicí, vylučovací, reprodukční, imunitní systém i další systémy lidského těla. Specifickou diagnózou pro dlouhodobé kuřáky tabáku je chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN), která je charakteristická rozpadem plicních sklípků, chronickým zánětem průdušek a namáhavým dýcháním. Kouření nejenže způsobuje široké spektrum chronických onemocnění, ale také zhoršuje prognózu stávajících nemocí, jako jsou diabetes, vysoký krevní tlak, astma, duševní onemocnění a další. Průměrná délka dožití je u kuřáků o 10 let kratší než u nekuřáků (The Tobacco Atlas, 2018). Mimo zdravotní aspekty znamená pravidelné kouření značnou finanční zátěž pro rodinný rozpočet a také negativní dopad na vzhled (zhoršená kvalita chrupu, pleť, vlasů, nehtů). Dlouhodobé vystavování pasivnímu kouření je spojeno s vyšším rizikem vzniku rakoviny, kardiovaskulárních onemocnění, u dětí pak s častějším výskytem zánětu dýchacích cest, astmatem, kazivostí zubů, záněty středního ucha a dalšími komplikacemi (Zhou et al., 2014). Užívání tabáku v České republice Česká republika se řadí k zemím s nejvyšší mírou kouření tabáku v Evropě (WHO, 2017). Pravidelně u nás konzumuje tabák 25,2 % dospělé populace, z toho nejvíce cigarety (Váňová, Skývová, Malý, 2018). Průměrná denní spotřeba cigaret je u dospělých kuřáků 12,3 cigarety za den, vyšší spotřeba je mezi muži. Míra užívání elektronických cigaret je v dospělé populaci zatím nízká – 5,2 % (Váňová et al., 2018). Nejvyšší zastoupení uživatelů elektronických cigaret je ve věkové

kategorii 15–24 let. Ročně v důsledku kouření v ČR zemře 16–18 000 lidí (Sovinová, Csémy, Kernová, 2014).

Užívání tabáku mezi dětmi a dospívajícími v České republice Užívání tabákových výrobků a nikotinových sáčků u dětí a dospívajících se vyskytuje převážně v následujících vzorcích:

1. Experimentování – iniciační pokusy o užívání tabáku a nikotinu, první experimenty
2. Příležitostné užívání – méně než 1 cigareta / 1 užití týdně
3. Pravidelné užívání – alespoň 1 cigareta/1 užití týdně
4. Denní užívání – alespoň 1 cigareta/1 užití denně Alespoň jednu zkušenost s cigaretou v průběhu života má u nás téměř 70 % 16letých (ESPAD, 2016). Výskyt pravidelného kouření narůstá s věkem (WHO, 2016) – vykouření alespoň 1 cigarety týdně uvádějí 2 % 11letých, 5 % 13letých a 16 % 15letých. Ve věkové skupině 15–16 let je vyšší podíl kuřáček - dívek. Mezi 16letými je přibližně 16 % denních kuřáků (ESPAD, 2016). Podle studie GYTS z roku 2016 (Sovinová, Kostecká, 2017) užívá v současné době tabák téměř 20 % dětí ve věku 13–15 let. Užívání elektronických cigaret ve stejné věkové kategorii potvrzuje 11 % žáků. Od roku 2014 byl zaznamenán pokles kouření cigaret u dětí ve všech věkových kategoriích – 13, 15 i 16 let (ESPAD, 2016; WHO, 2016), přesto tyto hodnoty patří mezi nejvyšší v rámci zemí EU. Na základě zkušeností ze zahraničí (National Academies of Sciences & Medicine, 2018) lze předpokládat u dětí a dospívajících nárůst užívání elektronických cigaret. Popis a dělení tabákových výrobků Tabákový výrobek je takový výrobek, který může být užíván a obsahuje neupravený nebo zcela či z části geneticky upravený tabák.

Dělení výrobků podle platné legislativy

1. Tabák – listy a jiné přírodní zpracované nebo nezpracované části rostlin tabáku, včetně expandovaného a rekonstituovaného tabáku.
2. Dýmkový tabák – tabák výhradně určený pro užití v dýmce, který se může užívat prostřednictvím postupného spalování.
3. Tabák určený k ručnímu balení cigaret – takový tabák, který spotřebitel může použít pro vlastní balení cigaret.
4. Bezdýmný tabák – takový tabákový výrobek, jehož užití nezahrnuje postupné spalování, a to včetně žvýkacího a šňupacího tabáku a tabáku určeného k orálnímu užití.
5. Žvýkací tabák – je bezdýmný tabák určený výhradně ke žvýkání.
6. Šňupací tabák – je bezdýmný tabák určený pro užívání nosem.
7. Tabák určený k orálnímu užití – všechny tabákové výrobky vyrobené zcela nebo částečně z tabáku určené k užívání ústy kromě těch, které jsou určeny k inhalaci nebo žvýkání, v prášku nebo ve formě jemnozrnných granulí nebo v jakékoli kombinaci těchto forem, nabízené zejména v sáčkových porcích nebo v porézních sáčcích.
8. Cigareta – tabákový provazec, který se užívá prostřednictvím spalovacího procesu.

9. Doutník – tabákový smotek, který se užívá prostřednictvím spalovacího procesu.
10. Nikotinový sáček bez obsahu tabáku – výrobek bez tabáku obsahující nikotin, který je určený pro orální užití.
11. Doutníček – je doutník o hmotnosti nejvíce 3 g.
12. Tabák určený pro vodní dýmku - tabákový výrobek určený pro kouření ve vodních dýmkách.
13. Nový tabákový výrobek – takový tabákový výrobek, který není cigaretou, tabákem určeným k ručnímu balení cigaret, dýmkovým tabákem, tabákem určeným do vodních dýmek, doutníkem, doutníčkem, žvýkacím tabákem, šňupacím tabákem nebo tabákem určeným pro orální užití a byl uveden na trh po 19. květnu 2014.
14. Bylinný výrobek určený ke kouření – výrobek, jehož základem jsou rostliny, byliny nebo ovoce, a který neobsahuje žádný tabák a může se užívat prostřednictvím inhalace ústy nebo nosem a jeho užívání zahrnuje postupné spalování.
15. Elektronická cigareta – výrobek, který lze použít pro užívání výparů obsahujících nikotin nebo jiných výparů prostřednictvím náustku nebo jakákoli součást tohoto výrobku, včetně zásobníku, nádržky i zařízení bez nádržky nebo zásobníku; elektronická cigareta může být jednorázová nebo opětovně naplnitelná pomocí náhradní náplně nebo nádržky nebo opakovaně použitelná pomocí jednorázových zásobníků.
16. Náhradní náplň elektronické cigarety – je nádobka s tekutinou, která může obsahovat nikotin, a kterou lze opakovaně naplnit elektronickou cigaretu.
17. Složka tabákového výrobku – tabák, přísady, papír, filtr, inkoust, kapsle, lepidlo, jakákoli další látka či prvek přítomný v konečném tabákovém výrobku nebo výrobku, který souvisí s tabákovým výrobkem.
18. Přísada tabákového výrobku – látka s výjimkou tabáku, která byla přidána do tabákového výrobku, jednotkového balení nebo jakéhokoli vnějšího obalu.
19. Příchuť tabákového výrobku – jasně rozpoznatelná výrobku – látka s výjimkou tabáku, která byla přidána do tabákového výrobku, jednotkového balení nebo jakéhokoli vnějšího obalu. Příchuť tabákového výrobku – jasně rozpoznatelná vůně nebo chuť jiná než tabáková (např. přísada nebo kombinace přísad – ovoce, koření, alkohol, cukrovinky, mentol, vanilka, ...).
20. Výrobky souvisejícími s tabákovými výrobky jsou elektronické cigarety, náhradní náplně do elektronických cigaret a bylinné výrobky určené ke kouření.
21. Rekonstituovaný tabák - tabáková fólie vyrobená spojením jemně rozdrobeného tabáku, tabákového odpadu a tabákového prachu.
22. Jednotkové balení - nejmenší jednotlivé balení tabákového výrobku nebo výrobku souvisejícího s tabákovými výrobky, který je uveden na trh.
23. Aroma - přísada dodávající vůni nebo chuť.

Specializované služby pro kuřáky tabáku:

Národní linka pro odvykání kouření 800 350 000

<https://www.bezcigaret.cz/>

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže

Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027

Právní rámec

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek ve znění pozdějších předpisů (tabákový zákon) Definuje co je tabákový výrobek, kuřácká pomůcka, bylinný výrobek (a to i v případě, že neobsahuje tabák) určený ke kouření a elektronická cigareta. Zakazuje prodej tabákových výrobků a ostatních výše uvedených výrobků (včetně elektronických cigaret a jakýchkoliv jejich součástí):

- mimo prodejnu specializovanou na prodej tohoto zboží, prodejnu, která je potravinářským podnikem, prodejnu s převažujícím sortimentem denního a jiného periodického tisku, provozovnu stravovacích služeb, ubytovací zařízení, stánek s občerstvením, který má pevnou konstrukci a splňuje podmínky pro provozování potravinářského podniku za účelem provozování stravovacích služeb podle zákona o ochraně veřejného zdraví, stánek pevné konstrukce s převažujícím sortimentem denního a jiného periodického tisku, stánek specializující se na prodej tohoto zboží umístěný uvnitř stavby určené pro obchod a dopravní prostředek letecké dopravy;
- ve zdravotnickém zařízení a v prostorech souvisejících s jeho provozem (byť zde zákon připouští určitou výjimku – ta se ale netýká škol a školských zařízení);
- ve škole a školském zařízení;
- v zařízení sociálně-právní ochrany dětí, v provozovně, kde je provozována živnost, jejímž předmětem je péče o děti do 3 let, v prostoru, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, nebo v zařízení, kde je uskutečňována mimoškolní výchova a vzdělávání, nezařazeném do rejstříku škol a školských zařízení;
- na akci určené pro osoby mladší 18 let;
- v dopravním prostředku určeném pro veřejnou hromadnou dopravu osob, s výjimkou dopravního prostředku letecké dopravy;
- v prodejně s převažujícím sortimentem zboží určeného pro osoby mladší 18 let;
- prostřednictvím prodejního automatu, nelze-li vyloučit prodej těchto výrobků osobě mladší 18 let; za tím účelem musí prodejce prodávající prostřednictvím automatu zajistit ověření věku kupujícího osobou k tomu určenou;
- prodávat nebo podávat tabákové výrobky, bylinné výrobky určené ke kouření a elektronické cigarety osobě mladší 18 let;
- prodávat kuřácké pomůcky osobě mladší 18 let (kuřáckou pomůckou se rozumí pomůcka určená či obvykle používaná ke kouření, vdechování, šňupání, sání nebo žvýkání tabáku nebo kouření bylinných výrobků určených ke kouření, s výjimkou zápalek, zapalovače, popelníku a pomůcky plnicí převážně funkci uměleckého předmětu nebo funkci dekorační). Zakazuje se prodej a výroba potravinářských výrobků a hraček napodobujících tvar a vzhled tabákových výrobků nebo kuřáckých pomůcek a dovoz potravinářských výrobků a hraček napodobujících tvar a vzhled tabákových výrobků nebo kuřáckých pomůcek. Zákon dále zakazuje kouřit tabákové výrobky a užívat elektronické cigarety:
- ve veřejnosti volně přístupném vnitřním prostoru, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření;
- v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření;
- na nástupišti, v přístřešku a čekárně veřejné dopravy;
- v dopravním prostředku veřejné dopravy;
- ve zdravotnickém zařízení a v prostorech souvisejících s jeho provozem, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření v uzavřeném psychiatrickém oddělení nebo v jiném zařízení pro léčbu závislostí;
- ve škole a

školském zařízení; • v zařízení sociálně-právní ochrany dětí, v provozovně, kde je provozována živnost, jejímž předmětem je péče o děti do 3 let, v prostoru, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, nebo v zařízení, kde je uskutečňována mimoškolní výchova a vzdělávání, nezařazeném do rejstříku škol a školských zařízení; • v prostoru dětského hřiště a sportoviště určeného převážně pro osoby mladší 18 let; • ve vnitřním prostoru všech typů sportovišť; • ve vnitřním zábavním prostoru, jako je kino, divadlo, výstavní a koncertní síň a sportovní hala, a dále v jiném vnitřním prostoru po dobu pořádání kulturní a taneční akce; • ve vnitřním prostoru provozovny stravovacích služeb, s výjimkou užívání vodních dýmek; • v prostoru zoologické zahrady, s výjimkou vnějších prostor, které provozovatel zoologické zahrady ke kouření vyhradí.

Škola (tj. vchody do budovy školy a školského zařízení) musí být označena grafickými značkami s nápisem „kouření zakázáno“ včetně textu o zákazu používání elektronických cigaret. Rozměr a vizuální podoba grafické značky je uvedena v příloze k zákonu č. 65/2017 Sb. Porušení zákazu kouření nebo užívání elektronické cigarety v prostorách školy a školského zařízení upravuje zákon č. 65/2017 Sb., v § 9 následovně:

Zjistí-li pracovník školy nebo školského zařízení, v prostoru kde je kouření a používání elektronické cigarety podle § 8 nebo § 17 odst. 1 zakázáno, porušení tohoto zákazu, je povinen osobu, která nedodržuje zákaz kouření nebo zákaz používání elektronické cigarety, vyzvat, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila. Tato osoba je povinna výzvy uposlechnout. To samozřejmě nevylučuje souběžně aplikovat postup stanovený pro tyto situace školním řádem. Přestupky fyzických osob jsou upraveny v § 35 a přestupky právnických a podnikajících fyzických osob jsou upraveny v § 36 cit. zákona. Z nich vybíráme například tyto:

Přestupku se dopustí ten, kdo • prodá nebo podá tabákový výrobek, bylinný výrobek určený ke kouření nebo elektronickou cigaretu osobě mladší 18 let; • prodá kuřáckou pomůcku osobě mladší 18 let; • prodá nebo vyrobí potravinářský výrobek nebo hračku napodobující tvar a vzhled tabákového výrobku nebo kuřácké pomůcky; • kouří na místě, na němž je kouření zakázáno; • kouří na místě, na němž je kouření zakázáno obecně závaznou vyhláškou obce; • používá elektronickou cigaretu na místě, na němž je její používání zakázáno; • používá elektronickou cigaretu na místě, na němž je její používání zakázáno obecně závaznou vyhláškou obce. Nikotinové sáčky bez obsahu tabáku Nikotinové sáčky jsou výrobky bez tabáku obsahující nikotin, a jsou určeny pro orální užití. Podmínky vztahující se k jejich prodeji jsou – oproti tabákovým výrobkům – poměrně benevolentní. Balení nikotinových sáčků musí být označeno: • jménem a příjmením nebo názvem anebo obchodní firmou a adresou sídla výrobce, distributora nebo dovozce tabákových výrobků; • názvem druhu, skupiny nebo podskupiny tabákových výrobků stanoveným prováděcím právním předpisem, pod nímž je tabákový výrobek uváděn na trh; tabákový výrobek, který nelze označit druhem, skupinou nebo podskupinou vzhledem k použitým složkám nebo použité technologii, se označí názvem odvozeným od základní použité složky nebo technologie; • údajem o čistém množství, kterým se rozumí množství v gramech nebo v kilogramech tabákového výrobku bez obalu, nebo o počtu obsažených kusů v balení; • zemí původu nebo vzniku v případech, kdy neuvedení tohoto údaje by uvádělo spotřebitele v omyl o skutečném původu nebo vzniku tabákového výrobku; • seznamem všech složek obsažených ve výrobku; • obsahem nikotinu ve výrobku; • množstvím nikotinu v dávce; • číslem šarže nebo rovnocenného údaje, který umožní určit místo a dobu výroby; • údaji o uchování výrobku mimo dosah osob mladších 18 let; • zdravotním varováním. Právní ukotvení nikotinového sáčku Nikotin, byť má závislostní potenciál, je legislativně zařazen jako jed. Je uveden v příloze č. 1

nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů, ve znění pozdějších předpisů. Nikotinový sáček bez obsahu tabáku nelze podřadit pod tabákový výrobek ve smyslu § 2 písm. b) zák. č. 65/2017 Sb. Z tohoto důvodu je postih žaka nebo studenta za přinesení nikotinového sáčku anebo jeho užívání ve škole nebo školském zařízení nad rámec toho, co školní řád upravuje v rámci zákazu tabákových výrobků. „Žákům a studentům je zakázáno do školy vnášet a ve škole užívat návykové látky a jedy a takové látky, které je svým vzhledem, chutí a konzistencí napodobují.“. Zákon č. 180/2016 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony Zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie povinnosti provozovatele potravinářského podniku, výrobce, dovozce, maloobchodního prodejce a distributora tabákových výrobků a výrobků souvisejících s tabákovými výrobky a upravuje státní dozor nad dodržováním povinností vyplývajících z tohoto zákona a z přímo použitelných předpisů Evropské unie.

Vyhláška č. 261/2016 Sb., o tabákových výrobcích Vyhláška zapracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje způsob poskytování informací o tabákových výrobcích, požadavky na vzhled, vlastnosti, obsah, složení a způsob uvádění tabákových výrobků na trh a maximální úroveň emisí cigaret.

Vyhláška č. 37/2017 Sb., o elektronických cigaretách, náhradních náplních do nich a bylinných výrobcích určených ke kouření Vyhláška stanovuje požadavky na značení a vzhled elektronických cigaret, dále jejich parametry, povinnosti pro výrobce a dovozce atd. Doporučujeme, aby každý metodik prevence s těmito předpisy alespoň obecně seznámil. Typ prevence - nespecifická prevence, specifická prevence (všeobecná, indikovaná, selektivní) V kontextu předcházení pravidelnému užívání tabáku anebo nikotinových sáčků (dále pro zjednodušení budeme používat pojem „tabák“) se jedná převážně o všeobecnou specifickou primární prevenci cílenou na celé třídní kolektivy, případně širší komunitu (Miovský et al., 2015). Je nutné rozlišovat hranici primární prevence (tj. předcházení kouření), kdy se jedná o doposud žádné nebo prvotní experimentování s tabákem (včetně elektronických cigaret), a sekundární prevence, která se zaměřuje na občasné či pravidelné uživatele tabáku. Preventivní cíle by měly být voleny podle vývojových a kognitivních hledisek žáků a charakteru rizikového chování (Onrust, Otten, Lammers, Smit, 2016), v tomto případě specificky podle převládajících forem a intenzity užívání tabáku v rozlišných věkových kategoriích. Příkladem takového komplexního primárně preventivního programu s ověřenou účinností je program Unplugged (Gabrhelík et al., 2012).

Žáci 1. stupně ZŠ – první zkušenosti s kouřením se objevují nejčastěji ve věku 12 let (ESPAD, 2016; WHO, 2016). U žáků mladšího školního věku by prevence proto měla vést k upevnění jejich nekuřáckého postoje na individuální úrovni, dále k vysvětlení rizik aktivního (ale také pasivního) kouření a posilování dovednosti odmítání cigaret (nebo jiných forem tabáku). S ohledem na vývojové aspekty dětí by měla být zohledněna zejména tato témata: zdravotní následky kouření, škodlivost pasivního kouření, zápach spojený s kouřením, útrata peněz za cigarety, obavy o zdraví rodinných příslušníků, kteří kouří apod. Forma by měla být srozumitelná, úměrná kognitivnímu vývoji dětí, interaktivní a hravá. Pedagog i rodič jsou pro děti raného školního věku klíčovými autoritami a mají proto významnou roli při formování jejich postojů k rizikovému chování včetně kouření.

Internetové odkazy

Národní stránky pro podporu odvykání kouření - informace o rizicích kouření, rady a tipy jak přestat kouřit, kontakty na poradenské a léčebné programy

www.koureni-zabiji.cz

Nekuřátka – informační a poradenský web pro děti <http://nekuratka.cz/>